

Koninklijk bezoek in Palais Empain te Caïro

In 1923 bracht Koningin Elisabeth een bezoek aan Egypte om het pas ontdekte graf van Toetanchamon te bezoeken, samen met de kroonprins Leopold. Om deze 100ste verjaardag te vieren maakte kroonprinses Elisabeth en koningin Mathilde een reis. De eerste halte was Caïro waar in het voormalig Palais Empain een expositie werd geopend '1923-2023: koningin Elisabeth van België in Egypte'. De ondernemer Édouard Empain (1852-1929) bouwde nabij Caïro de nieuwe stad Héliopolis met daarin ook plaats voor zijn paleis, zijn "Palais Hindou" met een uitzonderlijke verschijning. Het koninklijk bezoek eindigde met een bezoek aan de site van Toetanchamon.

Het Mercatorfonds publiceerde in 2010 een schitterend boek "Héliopolis" onder de redactie van Ann Van Loo en Marie-Cécile Bruwier. Daarin een uitvoerige analyse hoe deze nieuwe stad is ontstaan op initiatief van ingenieur, ondernemer, bankier en mecenas Édouard Empain. Het boek bevat ook schitterende foto's genomen rond 1908 hoe op een uitgestrekte zandvlakte een nieuwe stad werd gerealiseerd.

In het stedenbouwkundig plan was ook een locatie voorzien voor iets wat meer is dan een villa voor Empain, het is een paleis of kasteel. Aan de constructie werd begonnen in 1908. De monumentale en mysterieuze verschijning van "Le Palais Hindou" vindt haar oorsprong in de grote Parijse expositie van 1900. Velen kwamen onder de indruk van de gebouwen ontworpen door de Franse architect architect Alexandre Marcel (1860-1928). Zowel Leopold II als Empain stonden in bewondering voor

het paviljoen van Cambodja en de veel besproken "Panorama du Tour du monde" met drie torens. Leopold II gaf Alexandre Marcel de opdracht voor de toren in Laken en andere projecten. De faam van deze 'Architecte orientaliste' was tussen 1900 en 1914 zeer groot.

Foto's Marc Dubois

Voor zijn paleis in Caïro koos Empain voor deze architect en voor een architectuurtaal die niet verwees naar het rijk verleden van Egypte maar naar Cambodja. Het interieur kreeg dan een neo-rococo aankleding, een totaal andere keuze dan het exterieur.

Belangrijk om te vermelden is dat het paleis werd opgetrokken in gewapend beton en met het systeem Hennebique. François Hennebique ontwikkelde een concept van betonconstructie waarop hij een patent bekam. Het startte met een studiebureau met hoofdzetel in Parijs. Daar werden met een equipe van ingenieurs betonplannen uitgewerkt. Hij gaf ook aannemers een licentie om zijn systeem aan te wenden op basis van zijn studies. Het werd het eerste grote ingenieursbureau in Europa. Wat de mogelijkheden waren toonde hij in Caïro met de bouw van de koepel van het archeologisch museum (1896-1899). Betongebruik bepaalde ingrijpend de bouw van Héliopolis.

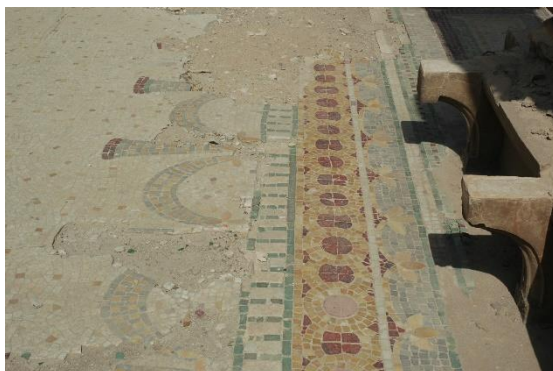

Foto's Marc Dubois

In groot verval

In 2009 bracht ik samen met een equipe een bezoek aan dit Palais Empain. Het gebouw had veel geleden onder vandalisme en men was op zoek naar een nieuwe bestemming. Mensen van het Belgisch

Foto's: Marc Dubois

Stukwerk in neo- rococostijl

Ale foto's Marc Dubois 2009

aannemersbedrijf BESIX hadden ook stalen van het beton genomen en kwamen nadien tot de vaststelling dat het beton structureel weinig was aangetast dank zij het droge klimaat. Op verschillende plaatsen in de gevel was er schade ontstaan aan de sculpturale hindou toevoegingen. Ook de borstwering rond het paleis was in slechte toestand. De restauratie specialist Guido Stegen die ook mee was met deze missie maakte een verslag van de schade en wat er bij de restauratie moest gebeuren.

Op het internet verscheen een foto (aangeboden door Belga) met kroonprinses Elisabeth en koningin Mathilde met op de achtergrond Palais Empain. Wat opvalt is dat het exterieur een meer bruin-rode kleur kreeg, bijna een promotie van de bruine Belgische chocolade. De toestand in 2009 had nog de veel zachtere zandkleurige verschijning. Hoe en door wie deze opfrisbeurt gebeurde is niet geweten. Misschien is BESIX verder betrokken gebleven bij dit project gezien de grote bouwprojecten in dat land.

Marc Dubois
Maart 2019.